

Beslutningsnotat

Fra:

Eivind Vigeland Grøn

Saksnr.: 22/1063-72

Dato: 03.12.2025

Beslutningsnotat - forskriftsregulering av OTG etter tivoliloven

1	FORSLAGETS HOVEDINNHOLD.....	2
2	BAKGRUNNEN FOR FORSLAGET.....	2
3	HVA FORSKRIFTSBESTEMMELSENE GJELDER OG FORHOLDET TIL FORVALTNINGSLOVEN	3
3.1	FORSLAGET I HØRINGSNOTATET.....	3
3.2	HØRINGSINSTANSENS SYN	3
3.3	VÅR VURDERING	3
4	FORBUD MOT BRUK AV INNRAPPORTERTE OPPLYSNINGER SOM GRUNNLAG FOR GEBYR.....	3
4.1	FORSLAGET I HØRINGSNOTATET.....	3
4.2	HØRINGSINSTANSENS SYN	3
4.3	VÅR VURDERING	3
5	VILKÅR FOR AT SJT KAN VEDTA OVERTREDELSESGBYR	3
5.1	FORSLAGET I HØRINGSNOTATET.....	3
5.2	HØRINGSINSTANSENS SYN	4
5.3	VÅR VURDERING	5
6	NÅR BØR GEBYR VEDTAS, OG HVORDAN UTMÅLES GEBYRET?	5
6.1	FORSLAGET I HØRINGSNOTATET.....	5
6.2	HØRINGSINSTANSENS SYN	5
6.3	VÅR VURDERING	6
7	ØVRE RAMME FOR OVERTREDELSESGBYR ETTER TIVOLILOVEN	6
7.1	FORSLAGET I HØRINGSNOTATET.....	6
7.2	HØRINGSINSTANSENS SYN	7
7.3	VÅR VURDERING	7
8	FRIST FOR BETALING	8
8.1	FORSLAGET I HØRINGSNOTATET.....	8
8.2	HØRINGSINSTANSENS SYN	8
8.3	VÅR VURDERING	8
9	ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER.....	8
9.1	KONSEKVENSER FOR FORVALTNINGEN.....	8
9.2	KONSEKVENSER FOR NÆRINGSLIVET	9

1 Forslagets hovedinnhold

Avdeling for regelverk, internasjonalt arbeid og kommunikasjon foreslår forskriftsbestemmelser i tiviliforskriften som regulerer overtredelsesgebyr etter tivililoven § 19. Formålet er å fastsette en øvre ramme for gebyr, slik forvaltningsloven krever. Vi foreslår også presiserende regler som sikrer rettssikkerhet og forutberegnelighet.

Forslaget innebærer følgende hovedpunkter:

- Klargjøring av at forskriftsbestemmelsene om overtredelsesgebyr må forstås i lys av tivililoven og forvaltningsloven kapittel IX.
- Forbud mot å bruke opplysninger innrapportert etter rapporteringsplikt som bevis i gebyrsaker.
- Adgang til å sanksjonere alle pliktbrudd, men særlig aktuelt for brudd på plikter som er viktige for sikkerheten.
- Bestemmelse om hvilke momenter som skal og kan vektlegges ved illeggelse og utmåling av gebyr.
- Den øvre rammen for overtredelsesgebyr blir 170 G per pliktbrudd, som i dag er 21 084 760 kroner. Ved gjentatt eller flere pliktbrudd dobles rammen til 340 G. Den øvre rammen er bare ment som et «tak» for hva gebyr kan utmåles til, og er ikke veiledende for utmålingen i den enkelte saken. I praksis vil utmålt overtredelsesgebyr ligge betydelig under denne rammen.
- Fristen for å betale ilagt overtredelsesgebyr er i utgangspunktet fire uker fra vedtakstidspunktet.

Forslagene er nærmere begrunnet i høringsnotatet.

Høringen ble gjennomført fra 23. juni til 1. november 2025. Vi mottok svar fra fire høringsinstanser, som vi oppsummerer og vurderer nedenfor.

Etter vår vurdering gir tilbakemeldingene ikke grunnlag for å endre forskriftsforslaget. Flere av innspillene er likevel relevante og vil bli vurdert når vi utarbeider interne retningslinjer og ekstern veiledning.

2 Bakgrunnen for forslaget

Forvaltningsloven § 44 krever at overtredelsesgebyr enten fastsettes etter faste satser, eller utmåles individuelt innenfor en øvre ramme. Tivililoven krever individuell utmåling av gebyr, men mangler en øvre ramme.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte i 2020 brev til alle departementene om å sørge for at det er fastsatt øvre rammer for overtredelsesgebyr i tråd med kravene i forvaltningsloven § 44, innenfor sine ansvarsområder.

I brev 4. mai 2022 til SJT viste Samferdselsdepartementet til kravet til øvre ramme i forvaltningsloven § 44 og ba SJT utarbeide utkast til forskriftsbestemmelser om overtredelsesgebyr, inkludert høringsnotat, som grunnlag for en alminnelig høring. Frist var 1. november 2022, men er senere blitt forlenget.

Saken ble utredet våren og sommeren 2023, parallelt med reguleringer av overtredelsesgebyr etter jernbaneloven § 13 a og taubaneloven § 19.

Myndigheten til å vedta forskrifter på området er regulert i tivoliloven § 4 andre ledd bokstav j, som er slik: «Departementet kan gi forskrifter om [...] tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, inkludert hvordan den skal fastsettes, beregnes og frafalles». Departementet har delegert forskriftsmyndigheten sin til SJT ved avgjørelse 22. mai 2017 (med Lovdatareferanse FOR-2017-05-22-634).

3 Hva forskriftsbestemmelsene gjelder og forholdet til forvaltningsloven

3.1 Forslaget i høringsnotatet

Reglene om overtredelsesgebyr skal forstås i lys av lovhjemmelen i tivoliloven § 19 og forvaltningslovens regler om administrative sanksjoner, ifølge forslaget til § 6-1.

3.2 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene ga ingen innspill til dette.

3.3 Vår vurdering

Forslaget i høringsnotatet opprettholdes.

4 Forbud mot bruk av innrapporterte opplysninger som grunnlag for gebyr

4.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslagets § 6-2 stiller opp et forbud mot å bruke opplysninger som tilsynsmyndigheten mottar i medhold av tivoliloven § 10, som bevis i en senere sak om overtredelsesgebyr. Bestemmelsen speiler tivoliloven § 11 femte ledd som oppstiller bevisforbud for slike opplysninger «i en senere straffesak».

Bestemmelsen skal sikre at opplysninger innrapportert etter rapporteringsplikt ikke kan brukes som bevis i gebyrsaker. Dermed blir reglene om bevisavskjæring for overtredelsesgebyr like med de som gjelder ved formell straff.

Bestemmelsen sikrer at selvinkrimineringsvernet er ivaretatt og at virksomhetene ikke holder igjen med rapportering av frykt for å kunne bli sanksjonert med overtredelsesgebyr.

4.2 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene hadde ingen innvendinger.

4.3 Vår vurdering

Forslaget i høringsnotatet opprettholdes.

5 Vilkår for at SJT kan vedta overtredelsesgebyr

5.1 Forslaget i høringsnotatet

Forslagets § 6-3 oppstiller vilkårene for å kunne vedta overtredelsesgebyr. Momentene for om vi bør benytte den myndigheten vi har til å vedta gebyr, er regulert i § 6-4.

Gebyr kan ilegges et foretak («virksomhet») der noen på foretakets vegne har overtrådt plikter i lov, forskrift eller individuelle avgjørelser på. Bare et «foretak» kan ilegges gebyr. Dette gjelder også enkeltmannsforetak, men bare dersom foretaket har ansatte eller oppdragstakere i virksomheten. Loven åpner for at ethvert pliktbrudd kan sanksjoneres, i prinsippet. Selv om vi i praksis bare sanksjonerer mer alvorlige pliktbrudd, er betydningen av dette at også mindre alvorlig pliktbrudd er

en del av grunnlaget for gebyr. Dette får særlig betydning i tilfelle av gjentakelse: Alvoret ved et «lite» alvorlig pliktbrudd blir kanskje bedømt annerledes ved etterfølgende tilsyn.

Det er ikke en forutsetning at handlingen eller unnlatelsen kan knyttes til en bestemt person som handlet på foretakets vegne. Både anonyme og kumulative feil kan gi grunnlag for sanksjonen. Handlingen som innebærer pliktbrudd, må være forsettlig eller uaktsom. Skyldkravet knytter seg til selve handlingen – at man skjønner hva man har gjort. I praksis antar vi at handlingene på vegne av virksomhetene er forsettlige: For eksempel vet man at man ikke har rapportert en uønsket hendelse. Uaktsomhet kan være aktuelt dersom man feilaktig tror at man har innrapportert hendelsen.

Uvitenhet om hvilke plikter man har etter regelverket («rettsuvitenhet»), for eksempel om plikten til å rapportere uønskede hendelser, må vurderes analogt ut fra bestemmelsen om rettsuvitenhet i straffeloven § 26. Det klare utgangspunktet er at foretaket ikke med rimelighet kan regne med å bli hørt med at de ikke var kjent med pliktene sine.

Listen i forslaget til § 6-3 viser plikter som særlig kan være aktuelle å sanksjonere. Brudd på plikter som direkte beskytter publikums helse, eiendom og miljø er i kjerneområdet for hva som ofte bør gi grunnlag for overtredelsesgebyr. Om gebyr skal vedtas og størrelsen på gebyret, må vurderes ut fra momentene i § 6-4.

5.2 Høringsinstansenes syn

NHO Reiseliv, Kristiansand Dyrepark AS, Foldvik familiepark og Advokatfirmaet Mageli på vegne av *Norsk Cirkus- og tivolieierforening* mener at gebyr bare bør kunne vedtas for de grove eller alvorlige overtredelsene. Gebyr bør ikke være en automatisk reaksjonsmåte ved brudd på regelverket. Et eksempel er at gebyr bør begrenses til vesentlige sikkerhetskritiske brudd på regelverket og at mindre alvorlige brudd, på for eksempel administrative plikter så som skilting mv., kun skal reageres på med pålegg og eventuelt tvangsmulkt.

NHO Reiseliv, Kristiansand Dyrepark AS, Foldvik familiepark foreslår videre at skyldkravet minst må være grov uaktsomhet.

Foldvik familiepark uttalte følgende når det gjelder rettsuvitenhet:

«[D]et kan oppstå situasjoner der aktører ikke opplever at de er rettsuvitende, men der tolkningen av regelverket er ulik. Det er derfor etter vår oppfatning særdeles viktig at SJT er bevisste på veiledningsplikten, og gir tydelige tilbakemeldinger på hvordan SJT forstår og tolker standarder, lover og forskrifter. Det er spesielt viktig at saksbehandlere og tilsynsansvarlige som har den direkte kontakten med aktørene tar dette ansvaret på alvor. Begge parter må tilstrebe at tolkningen av regelverket er lik mellom SJT, aktør og leverandør.»

Tre av høringsinstansene peker på at overtredelsesgebyr i mange tilfeller varsles lenge etter at pålegg er fulgt opp, noe som gir liten mulighet til å imøtegå fakta: «Bedriften har hatt et tilsyn og det er avdekket noen forhold som medfører pålegg. Så rettes pålegget opp, og flere måneder senere kommer det varsel om overtredelsesgebyr for det samme forholdet. Praksisen bør være at dette varselet kommer så tidlig som mulig».

På vegne av *Norsk Cirkus- og tivolieierforening*, skriver Advokatfirmaet Mageli at foretak kan omgå gebyransvar ved å opprette datterselskaper med egne driftstillatelser. De foreslår at regelverket

åpner for subsidiært ansvar, slik at morselskapet kan holdes ansvarlig for gebyr når datterselskaper brukes for å redusere økonomisk risiko.

5.3 Vår vurdering

Forslaget i høringsnotatet opprettholdes.

Lovhjemmelen gir adgang til gebyr for alle pliktbrudd. Vi kan ikke innføre vilkår som begrenser rekkevidden av loven, for eksempel at overtredelsesgebyr bare kan vedtas for alvorlige eller grove overtredelser. Vi mener eksempelet med brudd på skiltplikten er illustrerende, og vil vurdere dette ved utformingen av interne retningslinjer. Når vi avdekker pliktbrudd, vil vi gjennomgående følge dette opp gjennom veiledning, pliktpåpekning eller andre reaksjoner. Etter vårt syn er veiledning eller gebyr ikke gjensidig utelukkende reaksjoner. Der vi avdekker pliktbrudd vil vi normalt gi veiledning om hvordan regelverket er. Men veiledningen virker fremover i tid. Om vi i tillegg mener å ha grunnlag for å sanksjonere pliktbruddet med gebyr, åpner loven for det, basert på en konkret vurdering av momentene i § 6-4.

Ifølge forvaltningsloven § 46 er skyldkravet uaktsomhet, med mindre noe annet er bestemt i særlovgivningen. Tivoliloven § 19 er taus om skyldkravet. Etter vårt syn har vi ikke myndighet til å oppstille et skyldkrav om grov uaktsomhet når skyldkravet etter forvaltningsloven er (simpel) uaktsomhet.

Når det gjelder rettsuvidenhet merker vi oss viktigheten av at SJT tolker pliktene i regelverket riktig og gjør tolkningen tilgjengelig for bransjen. Vi tar dette innspillet med oss i forbindelse med vår veiledningspraksis og ved eventuelle senere evalueringer eller endringer i regelverket. Det samme gjelder viktigheten av at gebyr varsles så raskt som mulig.

Såkalt subsidiært ansvar for morselskapet er vurdert i høringsnotatet punkt 14, og Prop. 62 L (2015-2016), punkt 13.7. Slikt ansvar krever lovhemmel i tivoliloven, noe vi ikke har i dag. Vi tar innspillet til etterretning, og tar det i betraktning ved en eventuell senere endring av loven og innspill til departementet.

6 Når bør gebyr vedtas, og hvordan utmåles gebyret?

6.1 Forslaget i høringsnotatet

Momenter for vurderingen av om gebyr bør vedtas, og størrelsen på gebyret, går frem av forslaget til § 6-4. Momenter som grovhet, gjentakelse, økonomisk evne og forebyggende effekt skal vektlegges ifølge tivoliloven. De momentene som følger av forvaltningsloven § 46 andre ledd kan vurderes, men skal i praksis vurderes i hver enkelt sak. Oppstillingen av momenter i § 6-4 andre ledd er ikke uttømmende.

6.2 Høringsinstansenes syn

Vi viser til innspillene fra høringsinstansene som er gjengitt ovenfor om alvoret ved pliktbruddet.

Advokatfirmaet Mageli på vegne av *Norsk Cirkus- og tivolieierforening* mener det bør legges inn som et moment i vurderingen av om og i tilfelle hvilken størrelse gebyret skal ha, hvordan tilsynsobjektet har fulgt opp tilsynsrapport, pålegg ol fra Jernbanetilsynet. Dersom Jernbanetilsynet har måttet gå hele veien via tvangsmulkt for å oppnå endring, kan det være gode grunner for gebyr, men ikke der virksomhetene lojalt har fulgt Jernbanetilsynets anvisninger om å rette opp feil eller mangler. Igjen bør

det også vurderes hvilken sikkerhetsrisiko (alvorlighet), bruddet har medført. Videre pekes det på at økonomisk evne må vektlegges i større grad, særlig for de mindre virksomhetene.

6.3 Vår vurdering

Forslaget i høringsnotatet opprettholdes.

Spørsmålet om gebyr bør være mindre aktuelt i de tilfellene foretaket viser vilje (og evne) til å lukke påviste pliktbrudd er ikke uttrykkelig regulert i tivoliloven. Oppstillingen av momenter i forskriftsforslagets § 6-4 er ikke uttømmende, så etter vårt syn er det ikke noe prinsipielt i veien for å ta hensyn til foretakets adferd etter at pliktbruddet er blitt begått. På den annen side mener vi at det ikke er spesielt formildende at virksomheter raskt og lojalt gjenoppretter lovlig tilstand når pliktbrudd er påvist, enten av oss eller virksomheten selv. Etter vårt syn skulle pliktbruddet ikke ha funnet sted i utgangspunktet. Normalt bør evne og vilje til å følge regelverket ikke være formildende.

Dersom foretaket av eget tiltak lukker pliktbruddet før Jernbanetilsynet avdekker ulovligheten, kan dette helt unntaksvis vurderes som en formildende omstendighet. Slike tilfeller må vurderes konkret, og vi kommer til å ta dette temaet i betraktning når vi skal lage interne retningslinjer.

Når det gjelder hensynet til virksomhetens økonomiske evne, understreker vi at illeggelse og utmåling av gebyr vurderes konkret ut fra momentene. Disse momentene krever differensiering mellom forskjellige typer virksomheter, ikke minst momentet «overtrederens økonomiske evne» i forslagets § 6-4 første ledd bokstav e. Innspillet er allerede ivarettatt i regelverket, men vi ser at de interne retningslinjene bør forklare nærmere hva som ligger i dette momentet.

7 Øvre ramme for overtredelsesgebyr etter tivoliloven

7.1 Forslaget i høringsnotatet

Forvaltningsloven § 44 krever at loven eller forskrift i medhold av loven fastsetter en øvre ramme for hva et overtredelsesgebyr maksimalt kan bli.

Vi har vurdert ulike modeller for å fastsette den øvre rammen. En relativ ramme, for eksempel basert på virksomhetens omsetning, ville gitt en mer fleksibel tilpasning til den enkelte aktør, men innebærer betydelige praktiske utfordringer. Det krever innhenting og verifisering av regnskapstall, noe som kan forsinke saksbehandlingen og skape usikkerhet for både virksomheten og Jernbanetilsynet. Etter vårt syn bør utgangspunktet for å fastsette en øvre ramme være et beløp som er enkelt å slå fast. Vi mener en prisjustert tilnærming i form av grunnbeløpet, G, fremstår som mest hensiktsmessig.

Dessuten gir denne tilnærmingen den største forutberegneligheten for parten.

Den foreslåtte rammen på 170 G er satt med utgangspunkt i rettspraksis om foretaksstraff ved brudd på sikkerhetsstyring på jernbaneområdet. Som vi ser i Høyesterettssaken i HR-2022-1271-A (Filipstad-saken), kan brudd på regelverket for sikkerhet ha svært alvorlige følger.¹

¹ Tre ungdommer tok seg inn på Bane NOR SFs driftsbanegård i Oslo og klatret opp på et tog. Én ble drept og to sterkt skadet da de kom i kontakt med en høyspent kontaktledning. Foretaksstraffen var på 10 millioner kroner. I Sjursøya-saken (Oslo tingretts dom 30. juni 2011, med referanse TOSLO-2010-188114) ble et selskap ble dømt til å betale en bot på 6 000 000 kroner etter at en vognstamme trillet ukontrollert fra Alnabru til Bekkelagskaia ved Sjursøya i Oslo. Vognstammen veide ca. 435 tonn og hadde en lengde på 458 meter. På Bekkelagskaia sporet toget av, kjørte gjennom terminalbygg, og havnet delvis i havnebassenget. Tre personer døde ved avsporingen og sammenrasningen av terminalbygg. Flere personer ble skadet.

Vi vurderer denne rettspraksisen som relevant fordi regelverket for fornøyelsesinnretninger og taubaner i hovedsak gjelder sikkerhetsstyring. Det avgjørende for oss er ikke hvilken teknologi som pliktene gjelder, men konsekvensene for publikum av manglende sikkerhetsstyring. Alvorlige brudd på tivoliregelverket kan føre til tilsvarende eller mer alvorlige følger enn brudd på jernbaneregulverket, for eksempel ved avsporing av en berg-og-dal-bane.

Formålet med rammen er å sikre at pliktene til sikkerhetsstyring er like godt beskyttet av sanksjonsregelverket på alle våre sektorområder. Den øvre grensen skal være reelt preventiv for de mest økonomisk robuste virksomhetene og reflektere det strenge vernet av liv og helse. På denne bakgrunn mener vi at en ramme på 170 G – om lag 21 millioner kroner – er godt rettslig begrunnet og forholdsmessig. Den øvre rammen justeres i takt med justeringen av G, og det er G på tidspunktet for pliktbruddet som er avgjørende, ikke G på vedtakstidspunktet.

Denne øvre rammen er ikke ment som veiledende for utmåling av gebyr i den enkelte saken. Dersom det er helt tilfeldig at et alvorlig uhell ennå ikke har skjedd, mener vi at beløpet i utgangspunktet kan nærme seg reaksjonen i Sjursøya-saken², hvor Oslo tingrett idømte en foretaksstraff på 6 millioner kroner. Det beløpsmessige utgangspunktet må justeres ut fra momentene i forslaget § 6-4.

7.2 Høringsinstansenes syn

Alle høringsinstansene mener at den øvre rammen er satt for høyt, og at rammen også kan fastsettes som 4 % av virksomhetens årsomsetning. Det er vist til at den øvre rammen som gjelder for Arbeidstilsynet er det høyeste beløpet av 50 G eller 4 prosent av årsomsetningen.

7.3 Vår vurdering

Forslaget i høringsnotatet opprettholdes.

Når det gjelder henvisningen til den øvre rammen for Arbeidstilsynet, viser vi til endringene i arbeidsmiljøloven i 2024. Forarbeidene til endringen av den øvre rammen i arbeidsmiljøloven § 18-10 (Prop. 76 L (2023–2024), punkt 5) understreker at «[o]verfor de virkelig store virksomhetene er det likevel ikke gitt at en øvre ramme på 50 G vil ha tilstrekkelig individual- og allmennpreventiv effekt». Poenget med prosentandelen er dermed å oppstille en høyere øvre ramme enn 50 G.

Prosentbaserte rammer kan gi svært ulike utslag. For aktører med omsetning over 500 millioner kroner vil 4 % utgjøre minst 20 millioner kroner – altså omtrent samme nivå som den faste rammen vi foreslår på 21 millioner kroner. Den store aktøren Tusenfryd AS hadde en omsetning på nær 250 millioner kroner i 2024, ifølge Wikipedia. En prosentbasert ramme på 4 % ville gitt en øvre ramme på 10 millioner kroner. For virksomheter som faller inn under vår sektor med høy omsetning, som Skistar Norge AS (som riktignok ikke er en fornøyelsesvirksomhet) med 1,5 milliarder kroner i 2024 ifølge proff.no, ville en prosentbasert ramme på 4 % være på 60 millioner kroner. Vi mener det øker kompleksiteten i regelverket unødvendig å operere med to øvre rammer: én fast ramme som gjelder alle, og én relativ og individuell ramme for enkelte foretak. Vi har bevisst valgt at den øvre rammen skal være et konkret og indeksregulert beløp, i stedet for et relativt beløp som kan medføre uklarheter og forsinket fremdrift i gebyrsaken – typisk en prosentandel av foretakets omsetning

² Lovdatareferanse TOSLO-2010-188114. Et selskap ble dømt til å betale en bot på 6 000 000 kroner etter at en vognstamme trillet ukontrollert fra Alnabru til Bekkelagskaia ved Sjursøya i Oslo. Vognstammen veide ca. 435 tonn og hadde en lengde på 458 meter. På Bekkelagskaia sporet toget toget av, kjørte gjennom terminalbygg, og havnet delvis i havnebassenget. Tre personer døde ved avsporingen og sammenrasningen av terminalbygg. Flere personer ble skadd

forrige år. En fast ramme gir forutsigbarhet og enkelhet i praktiseringen. Vi mener en fast ramme på 21 millioner ikke er urimelig høyt, men ligger innenfor et nivå tilpasset foretaksstraff for alvorlige pliktbrudd for de aller største aktørene.

Vi fastholder derfor at en fast, indeksregulert øvre ramme gir best forutsigbarhet og enkelhet. En prosentbasert ramme ville kreve individuelle beregninger og kunne skape forsinkelser og ulikheter.

Den foreslåtte rammen er satt med utgangspunkt i rettspraksis om foretaksstraff ved brudd på sikkerhetsstyring på jernbaneområdet. Vi mener denne praksisen er relevant fordi regelverket for fornøyelsesinnretninger i hovedsak gjelder sikkerhetsstyring. Vi legger mindre vekt på hvilken mekanikk sikkerhetsstyringen gjelder, og skiller derfor ikke mellom våre sektorområder – jernbane, fornøyelsesinnretninger eller taubane. Det avgjørende er at virksomhetene skal ivareta publikums sikkerhet, og at pliktene til sikkerhetsstyring er like godt beskyttet av sanksjonsregelverket. Det handler om å forebygge skade og død, ikke om hvilken type teknologi som kan forårsake hendelsen.

Innspillene tas derfor ikke til følge.

8 Frist for betaling

8.1 Forslaget i høringsnotatet

Begrunnelsen for å innta en egen bestemmelse om betalingsfrist er hensynet til partenes behov for forutberegnelighet. Bestemmelsen gjentar og skal forstås likt med forvaltningsloven § 44 femte ledd om betalingsfrist: «Oppfyllelsesfristen er fire uker fra vedtaket ble truffet. Lengre frist kan fastsettes i vedtaket eller senere».

8.2 Høringsinstansenes syn

En av høringsinstansene har ment at betalingsfristen bør være minst 6 uker og med mulighet for å søke utsettelse.

8.3 Vår vurdering

Forslaget i høringsnotatet opprettholdes.

Forslagets frist på 4 uker følger av forvaltningsloven § 44 femte ledd. Dette følger av spesialmerknadene til § 19 i Prop. 163 (2015-2016): «Oppfyllelsesfristen for overtredelsesgebyr er fire uker fra vedtak ble truffet, jf. den vedtatte, men ikke ikraftsatte bestemmelsen i forvaltningsloven § 44 femte ledd».

Fristen kan forlenges i vedtaket eller senere. Loven åpner ikke for at vi oppstiller en annen generell frist i forskriften.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1 Konsekvenser for forvaltningen

Saker om illeggelse av overtredelsesgebyr forutsetter en tilstrekkelig grundig og rettssikker saksbehandling hos tilsynsmyndigheten. Slike saker kan være kompliserte og krever juridisk og økonomisk kompetanse. Dette er kompetanse vi har i dag.

Det er forventet at nye saker om overtredelsesgebyr vil føre til noe mer ressursbruk ved behandlingen og avgjørelsen av de enkelte sakene. I tillegg kommer eventuell klagebehandling. Vi finner likevel ikke grunn til å anta at antallet saker om overtredelsesgebyr kommer til å bli så høyt at

tilsynsmyndighetens økonomiske rammer blir utilstrekkelige. Vi kan ikke se at forskriftsendringene forutsetter endringer i tilsynsmyndighetens organisering.

9.2 Konsekvenser for næringslivet

Når det gjelder mulige konsekvenser de nye bestemmelsene kan få for næringslivet, legger vi til grunn at virksomhetene får enda en oppfordring til å påse at de følger tivoliregelverket. Virksomhetene er allerede i dag kjent med tivoliregelverket, som har hatt en bestemmelse om overtredelsesgebyr siden 2017. Prinsipielt sett skal dermed sanksjonsadgangen ikke medføre noe nytt for virksomhetene.

Ilagt overtredelsesgebyr kan innebære en forholdsvis stor kostnad, særlig for de mindre virksomhetene. Her viser vi likevel til at ett av momentene ved utmåling er virksomhetens «økonomiske evne», ifølge forslaget § 6-4 første ledd bokstav e. Det er dermed i virksomhetens beste interesse å se til at de overholder regelverket, fremfor å risikere den administrative sanksjonen overtredelsesgebyr.

10 **Forslag til endringer i tivoliforskriften**

Vi foreslår et nytt kapittel 6 i tivoliforskriften om overtredelsesgebyr. Dagens kapittel 6, avsluttende bestemmelser, blir nytt kapittel 7. Endringene har hjemmel i tivoliloven § 4 andre ledd bokstav j og Samferdselsdepartementets delegasjonsavgjørelse 22. mai 2017 nr. 634.

Vi foreslår at endringen av forskriften trer i kraft 1. januar 2026.

Fastsatt av Statens jernbanetilsyn [dato] med hjemmel i lov 22. mai 2017 nr. 30 om fornøyelsesinnretninger (tivoliloven) § 4 andre ledd og Samferdselsdepartementets delegasjonsavgjørelse 22. mai 2017 nr. 634.

I

I forskrift 21. desember 2022 nr. 2431 om fornøyelsesinnretninger (tivoliforskriften) gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Regler om overtredelsesgebyr

§ 6-1. Hva dette kapittelet gjelder, og forholdet til forvaltningsloven

I dette kapittelet gis nærmere bestemmelser om den administrative sanksjonen overtredelsesgebyr etter tivoliloven § 19.

Forvaltningslovens bestemmelser i §§ 43, 44, 46, 47, 48, 49 og 50 om administrative sanksjoner gjelder så langt ikke annet er bestemt her.

§ 6-2. Forbud mot å bruke innrapporterte opplysninger i sak om overtredelsesgebyr

Opplysninger som tilsynsmyndigheten mottar i medhold av tivoliloven § 10, kan ikke brukes som bevis i en senere sak om overtredelsesgebyr mot den som har gitt opplysningene.

§ 6-3. Vilkår for å kunne vedta overtredelsesgebyr

Tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til en virksomhet som forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter tivoliloven eller denne forskriften, eller individuelle avgjørelser i medhold av tivoliloven eller denne forskriften, særlig

- a. tivoliloven § 5 om virksomhetens plikter
- b. tivoliloven § 7 om plikt til sikkerhetsstyringssystem (internkontrollsystem)
- c. tivoliloven § 9 om varslingsplikt
- d. pålegg i medhold av tivoliloven § 16 om øyeblikkelig stans eller opphør av bruk
- e. tivoliloven § 24 om fjerning av fornøyelsesinnretning
- f. tivoliforskriften § 2-11 om krav til sikkerhetsstyringssystem
- g. tivoliforskriften § 2-13 om krav til beredskapsplaner
- h. tivoliforskriften § 3-1 om generelle krav til driftspersonellet
- i. tivoliforskriften § 3-2 om bemanningskrav for fornøyelsesinnretningen
- j. tivoliforskriften § 3-3 om driftspersonellets oppgaver
- k. tivoliforskriften § 3-4 om driftsrutiner
- l. tivoliforskriften § 3-5 om kontroll og vedlikehold
- m. tivoliforskriften § 3-6 om driftskontroll
- n. tivoliforskriften § 3-7 om skilting

§ 6-4. Momenter ved vurdering av ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr

Når tilsynsmyndigheten avgjør om et overtredelsesgebyr skal ilegges, og gebyrets størrelse, skal den særlig legge vekt på

- a. overtredelsens grovhet og omfang
- b. om overtrederen kunne ha forebygget overtredelsen ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak
- c. om overtredelsen er gjentatt
- d. om overtrederen har eller kunne ha oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- e. overtrederens økonomiske evne

Ved vurderingen etter første ledd kan tilsynsmyndigheten også ta hensyn til

- a. om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld
- b. sanksjonens preventive virkning
- c. om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser
- d. om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff
- e. om overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon forutsetter bruk av administrativ foretakssanksjon eller foretaksstraff

§ 6-5. Den øvre rammen for hva et overtredelsesgebyr kan være

Den øvre rammen for overtredelsesgebyr er 170 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) for ett enkelt pliktbrudd. Grunnbeløpet på datoen for pliktbruddet legges til grunn for den øvre rammen.

Dersom virksomheten har begått flere pliktbrudd, eller på nytt begår tilsvarende pliktbrudd som tidligere er blitt sanksjonert, dobles den øvre rammen til 340 G.

§ 6-6. Fristen for å betale overtredelsesgebyr

Fristen for å betale overtredelsesgebyret er fire uker fra vedtaket ble truffet. Lengre frist kan fastsettes i vedtaket eller senere.

Nåværende Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser, blir nytt Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser.

Nåværende § 6-1. Tilsyn og håndhevelse, blir ny § 7-1. Tilsyn og håndhevelse

Nåværende § 6-2. Klage, blir ny § 7-2. Klage

Nåværende § 6-3. Ikrafttredelse, blir ny § 7-3. Ikrafttredelse

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.